

564. Veszprém, Vár utca 31.
(MRT 2. k. 51/1d lh., KÖH 9648)
(Veszprém megye) Kú

A korábbi épületek felhasználásával épült, mai formájában barokk kanonoki palota átépítéséhez kapcsolódóan 2010. augusztus 4. és szeptember 16. között régészeti megfigyelést végeztem. Az épület falkutatását László Judit művészettörténész végezte. Korábban 2009 nyarán folytattam megelőző feltárást az épület belső udvarán.

A 4,40×3,80 m belméretű földszinti 3 helyiségből (a K-i szárny kapualjától É-ra lévő első helyiség) a padló alatti feltöltést teljesen eltávolították egészen a kőből falazott barokk pinceboltozatig. A feltöltés főleg építési törmeléket tartalmazott, közte állatcsonttal és kevés újkori kerámiával. Az É-i falon nagyméretű tégláiv, barokk téglákból, amely az egész falazatot elfedte. Az ív nincs bekötve az É-i falba, hanem ahhoz hozzáfalazták. A D-i kőfal legalább két periódusban épült. Az elválás vízszintes irányban észlelhető, az alsó rész durvábban falazott. Helyenként téglakiegészítések, mindkét falazatban. A Ny-i kőfal függőleges irányban erőteljes elválás látszott. Az É-i egyharmad részén a D-i pincefalhoz hasonlóan vízszintesen is elválás észlelhető. Itt is az alsó rész a durvábban falazott. A Ny-i falból É felé, kissé átlós irányban két kis falcsont lóg be (egykori szellőző, pincelejárati oldalfalai?). A K-i kőfal magába foglalja a pince rézsús szellőzőablakának tetejét. A D-i fal a Ny-i és a K-i falnak épült neki, nincsenek kötésben. Az É-i fal is nekiépült a Ny-i falnak.

A földszinti 7. helyiség (az É-i szárny K-i helyisége) Ny-i fala mentén 3,10×0,80–1,80 m méretű kutatószelvényt ástak, amely itt is leért a barokk pince kőboltozatáig. A feltöltés igen laza, omlós építési törmelékből állt, némi újkori kerámiával. A falazat mindenütt kőből készült, egységes. A Ny-i fal nekiépült az É-i és a D-i falnak, nincsenek kötésben.

A földszinti 25. helyiség (az É-i és a Ny-i szárny találkozásánál lévő helyiség) DNy-i része alatt, jórészt D felé már a helyiségből kilógva egy 1,70×1,65×1,70×1,50 m belméretű, törtkőből falazott, egykor dongaboltozatos kis pincehelyiséget tisztítottunk ki, amelynek É-i vége a 25. helyiség D-i fala alá lógott be. Betöltése építési törmelékkel erősen kevert föld, amely számos 17. századi leletanyagot (kerámia, üveg, állatcsont) tartalmazott. A pince falai egy fekete-vörös színű, égett pusztulási rétegre épültek rá. A 25. helyiségtől D-re, a feltárt pince környezetében csekély mélységben jelenleg nem értelmezhető további falmaradványok mutatkoztak.

A 2,10×2,20 m méretű liftaknát (a K-i szárny udvari folyosójának D-i végén) a határoló falak eredeti falsíkjainak erőteljes levésésével alakították ki. Csak újkori objektumok jelentkeztek benne.

A P-8 pince (a Ny-i szárny D-i vége alatt lévő Ny-i pincehelyiség) K-i falának közepe táján egy 0,50×0,90 m méretű, 0,50 m mély feltáró szelvényt nyitottunk. A pince K-i, a P-7 pincehelyiségtől elválasztó falát köz-

vetlenül a pince talajára alapozták. A feltáró szelvény behatolt a K-i pincefal alá is 0,70 m szélességben K felé, s ott a fal még tartott befelé, esetleg egy másik falnak épült neki (talán ez lehet a középkori külső K-i várfal?).

A P-7 pince (a Ny-i szárny D-i vége alatt lévő K-i pincehelyiség) Ny-i fala mellett középtájon egy 0,90×0,90 m méretű, 0,40 m mély feltáró szelvényben 0,40 m mélyen öklömnyi kövekből, habarcs nélkül kialakított felület bontakozott ki.

RAINER PÁL

565. Veszprém-Veszprémvölgy, apácakolostor
(KÖH 9656)

(Veszprém megye) Á

A „*Kolostorok és kertek a veszprémi vár tövében – történelmi séta a Séd-völgyben*” című projekt keretében 2010 nyarán került sor a veszprémvölgyi apácakolostor megelőző, részben – bizonyos, korábban már kutatott területeken – hitelesítő feltáráására. A kivitelezési munkálatokkal összefüggésben régészeti megfigyelést végeztünk. A feltárást az MNM – NÖK Műemléki Főosztályán, az Épületkutatási Osztály munkatársai végezték. (Az illusztrációt lásd a következő oldalon!)

Feltártuk a késő gótikus templom nyolcszögöt oldalával záródó, sarkain támpillérekkel erősített szentélyét a jezsuita templom bejárata előtti területen. A szentély sárga altalajba alapozott falait a barokk templom építéskor, az 1740–1770-es években, a D-i szentélyfal rövidebb, Ny-i szakaszának kivételével, megközelítőleg egységes szintre – az alapfalakig – bontották vissza. Egyedül a D-i szentélyfal szakaszán maradt fenn a szentélybelső felőli alapozási padka, amely a szentély közepét elfoglaló vörös habarcsba rakott, kőből emelt oltáralap aljával együtt kijelöli a feltehetően magasított szentély egykori járószintjét. A külső alapozási padkák elhelyezkedése alapján az épületen belül és kívül jelentős szintkülönbséggel számolhatunk. Az előkerült kőfaragványok a szentély boltozatához köthetők.

Az Árpád-kori templomtól D-re, a három oldalról támfalakkal övezett, keskeny, téglalap alakú területen, ahol a korábbi kutatás során feltárt sírok egyikéből a korábban publikált rozsmáragyar-pásztorbotvég is előkerült,¹⁰ folytattuk a kolostor apácáihoz és novíciáihoz köthető temető feltárást. A területen 16 Ny–K tájolású női csontváz került elő anatómiai rendben; közülük több nem teljes. A sírok három sorban helyezkedtek el és több rétegben vágják egymást. A sírok melléklet nélküliek, viseleti elem is mindössze két kerek övcsat került elő; a nagy mennyiségben feltárt szög koporsós temetkezésekre utal. A területre már a támfalak felépülése, ill. ezek

10 FÜLÖP A. – KOPPÁNY A.: A crosier from the territory of the Veszprémvölgy convent. *ActaArchHung* (2004) 115–135.